

ΠΩΡΨ Ζ ΕΛΥΑ
(Poartă și Stâlpi de la Curtea Soarelui)

Limba și Scrierea Gethilor
în Tabletele de la Sinaia. O introducere

Brașov 2020

Prefață	vii
Abrevieri	ix
Partea 1-a	
1. Introducere	1
1.1. <i>Scurt istoric</i>	1
1.2. <i>Care este conținutul lor? Care era destinația lor?</i>	3
1.3. <i>Publicarea Tabletelor de la Sinaia</i>	4
1.4. <i>Istoricul descifrării</i>	5
2. Metoda regresivă	5
2.1. <i>Elementele componente ale metodei</i>	5
2.2. <i>Opțiuni terminologice</i>	8
3. Obiectul cercetării	10
3.1. <i>Obiectul cercetării. Clasificare</i>	10
3.2. <i>Scopul cercetării</i>	10
3.3. <i>Etapele cercetării</i>	10
Anexa nr.1 - Criterii de clasificare	11
4. Sisteme de scriere în Tabletele de la Sinaia	14
4.1. <i>Alfabetele Getho</i>	14
4.2. <i>Silabarul Getho</i>	17
4.3. <i>Monograme și logograme</i>	18
4.4. <i>Tehnici de scriere</i>	19
Anexa nr. 2 - Alfabetele	21
Anexa nr. 3 - Catalogul σῆμα	24
5. Limba scrierii în Tabletele de la Sinaia	26
5.1. <i>Modalitatea de transliterare</i>	27
5.2. <i>Despre fonologie și morfologie</i>	28
5.3. <i>Despre formarea cuvintelor. Modele și exemple</i>	28
6. Tabletele de la Sinaia	30
6.1. Tableta nr. 1	31
6.2. Tableta nr. 7	33
6.3. Tableta nr. 9	41
6.4. Tableta nr. 10	43
6.5. Tableta nr. 11	46
6.6. Tableta nr. 13	48
6.7. Tableta nr. 14	52
6.8. Tableta nr. 19	54
6.9. Tableta nr. 21	58
6.10. Tableta nr. 23	61
6.11. Tableta nr. 25	64

6.12.	Tableta nr. 31	68
6.13.	Tableta nr. 35	71
6.14.	Tableta nr. 39	73
6.15.	Tableta nr. 42	77
6.16.	Tableta nr. 45	79
6.17.	Tableta nr. 52	82
6.18.	Tableta nr. 58*	88
6.19.	Tableta nr. 62	91
6.20.	Tableta nr. 69	94
6.21.	Tableta nr. 76	98
6.22.	Tableta nr. 79	102
6.23.	Tableta nr. 80	106
6.24.	Tableta nr. 91	109
6.25.	Tableta nr. 94	113
6.26.	Tableta nr. 95	116
6.27.	Tableta nr. 96	120
6.28.	Tableta nr. 106	124
6.29.	Tableta nr. 107	127
6.30.	Tableta nr. 108	130
6.31.	Tableta nr. 109	133
6.32.	Tableta nr. 111	136
6.33.	Tableta nr. 115	139
6.34.	Tableta nr. 117	142
6.35.	Tableta nr. 120	145
6.36.	Tableta nr. 123	151
6.37.	Tableta nr. 124	155
6.38.	Tableta nr. 126	159
6.39.	Tableta nr. 127	162
6.40.	Tableta nr. 128	165
6.41.	Tableta nr. 129	168
6.42.	Tableta Fără Număr	172
6.43.	Piesa nr. 112	175
6.44.	Piesa nr. 113	177
6.45.	Piesa nr. 132	179
	Partea a 2-a	181
7.	Catalogul ilustrațiilor	183
8.	Repertoar Monograme	187
9.	Repertoar Embleme	203
10.	Repertoar Sigiliï	208
11.	Ὀνομαστί-κοῶν	231
11.1.	Index nume	231
11.2.	Index toponime, oronime, hidronime	235
11.3.	Index ranguri, demnități, instituții	238
11.4.	Index cuvinte Getho	243

12.	Elemente ale civilizaței Getho	245
12.1	Definire DABO	245
12.2	DEx DABO - Cetăți, fortărețe, tabere militare	246
12.3.	Armata & Organizarea Militară a Teritoriului	253
12.4.	Elemente pentru Legea Pământului	258
12.5.	Instituții. Statute.	263
13.	Index etimologic	275
13.1.	DEx Ro	275
13.2.	DEx Ro	282
13.3.	DEx Ro	290
13.4.	DEx Ro	297
14	Bibliografie	307
	Încheiere	311

1. Introducere

Am întreprins această cercetare și am scris această carte din dorința de a descifra scrierea și limba în care au fost redactate Tabletele de la Sinaia și de a afla adevărul despre perioada din istoria românilor despre care ele fac vorbire.

Științele dreptului și științele istoriei au în comun acest scop - aflarea adevărului - și folosesc mijloace asemănătoare în multe privințe pentru strângerea și interpretarea dovezilor existente despre acte, fapte și autorii lor. Pentru a obține răspunsul la întrebările cine, ce, cum, unde, când și de ce¹, pornim de la dovezile materiale existente, pe care le grupăm, le interpretăm și le clasificăm pentru a obține un model al succesiunii evenimentelor și proceselor.

Astfel, Tabletele de la Sinaia sunt privite în această lucrare ca fiind probe ale unor acte și fapte juridice, înscrișuri preconstituite pentru a dovedi public, existența și întinderea unor drepturi și obligații corelativ, în respectul unor uzuri sau al unor legi. Dovezile deja strânse sunt suficiente și convingătoare pentru ca publicul și lumea științifică să le atribuie statutul de adevărate opere de artă ale perioadei LaTène.

Descifrarea lor, chiar încă incompletă, anticipiază schițarea unui nou model, cu susținere în descoperirile arheologice, cel al epocii Getho, înainte și în timpul domniei regelui Bourebisto.

1.1. Scurt istoric²

1.1.1. Definiție, terminologie. Ce sunt Tabletele de la Sinaia?

Numele generic „Tabletele de la Sinaia” desemnează un număr de artefacte, realizate în cea mai mare parte prin turnarea în matrițe a unor aliaje de plumb și staniu. Câteva sunt realizate în aliaje de cupru și staniu (bronz) sau aliaj cu argint.

Artefactele au forma unor tablete sau plăci rectangulare cu dimensiunile variabile, cuprinse aproximativ³ între 8 sau 15 cm (latura mică) și 20 sau chiar 30 cm (latura mare), cu grosimi cuprinse între 2-3 mm și 20 mm. Câteva piese au forma rotundă (medalie) sau ovală (medalion).

În puținele lucrări publicate, ele sunt denumite fie tablete sau tăblițe, fie plăci de plumb. Prin extensie, cercetarea a inclus în acest corp și unele piese turnate în alte aliaje, dar și tablete care aparent nu au aparținut tezaurului care se presupune că a fost descoperit la Sinaia.

Plăcile turnate în plumb sunt unice, deoarece artiștii antici care le-au compus și manufacturat au utilizat matrițe de turnare, probabil reutilizabile, lucrate prin poansonare cu

¹ „Historians are like most people: They want to know what events mean ... Like journalists they ask *who*, *what*, *where*, *when*, and *why* ... All historical writing begins as an effort to answer questions about origins, happenings, and consequences. Historians find a puzzle and try to solve it.” Richard Marius, Melvin E. Page. *A short guide to writing about history* – Longman Person 2010.

² Această secțiune rezumă date publicate de autorii Dan Romalo în *Cronica getă apocrifă pe plăci de plumb?*, ed. a II-a – Alcor Edimpex 2005 și Dumitru Manolache în *Tezaurul dacic de la Sinaia - Legendă sau adevăr ocultat* – Ed. Dacica 2006; fac trimitere la aceste lucrări pentru o informare detaliată.

³ Aproximarea provine din faptul că măsurătorile nu au fost publicate sistematic și, oricum, numai o parte dintre plăcile de plumb reproduce prin fotografii mai există în depozitele muzeelor și pot fi măsurate.

litere mobile și imagini prefabricate, procedeu identic cu modul de realizare a Discului de la Phaistos, Creta (descoperit în 1908), care datează - probabil - din sec. 18 î.d.H.

1.1.2. Unde și cum au fost descoperite?

Locul descoperirii sau provenienței este considerat ca fiind incert pentru toate piesele cunoscute.

În ceea ce privește artefactele turnate în plumb denumite „Tabletele de la Sinaia”, Dumitru Manolache arată că proveniența lor este legată de legenda descoperirii a unui sau a două tezaure compuse din piese și monede din aur.

Astfel, mai multe surse din epocă sau contemporane au relatat faptul că un număr de cca. 200 tablări ar fi fost descoperite la finele sec. al 19-lea într-o ascunzătoare antică, situată pe teritoriul localității Sinaia:

„...în anul 1875 cu ocazia construirii Castelului Peleș” sau „cu prilejul lucrărilor de captare a pâraielor Sf. Ana și Peleș ... și de asanare a mlaștinilor din Poiana Văcăriei, lucrătorii ar fi descoperit două tezaure compuse dintr-un număr impresionant de plăci de aur inscripționate (*în relief*) într-o limbă și scriere misterioase... Tradiția locală acreditează ideea că regale Carol I ar fi topit piesele, valorificând aurul în vederea finalizării proiectului Peleș, după ce plăcile ar fi fost copiate în plumb.”⁴

1.1.3. Care este momentul realizării lor? Din ce perioadă a istoriei provin?

Răspunsurile care s-au dat până acum:

a) datarea prin materialul de turnare:

Cu privire la momentul producerii plăcilor de plumb care mai există în depozitele muzeelor, în principiu s-a căzut de acord asupra faptului că este vorba de copii moderne (finele sec. al 19-lea) ale pieselor unui tezaur antic format din mai multe obiecte decât cele cunoscute.

Într-o primă ipoteză, toate originalele (sau cea mai mare parte a lor) au fost turnate în antichitate în aur fiind replicate prin copiere în matrițe și turnare în aliaj de plumb. Scopul declarat al copierii a fost de a conserva mesajul conținut de acestea (imagini și text) pentru a permite deschiderea.

Această afirmație nu explică de ce există și alte artefacte similare, care nu au fost descoperite la Sinaia și nici nu sunt realizate în aur.

Pe de altă parte, la cel puțin una dintre plăci, analiza spectrofotometrică a materialului a certificat o posibilă origine antică.

b) datarea prin conținut:

Epoca producerii originalelor din aur este apreciată a fi domnia regelui Burebista (sec. I î.d.H.). Unele ar putea fi dateate în timpul domniei regelui Decebal (sec. I d.H.), dar nu mai târziu de domnia împăratului roman Dioclețian.

Datarea prin conținut s-a făcut în lucrările autorilor menționați în baza deschiderii numelor mai multor personaje istorice cunoscute din izvoare scrise antice, între care și cei doi regi.

Pentru a înțelege dificultatea de a obține un răspuns complet la întrebările de mai sus este nevoie de câteva precizări:

- mai întâi trebuie spus că o parte dintre tabletele de plumb nu s-a păstrat, dispărând în cursul celor două războaie mondiale;

⁴ Op. cit. pg. 24 și urm.

- apozi, deși existau fotografii ale unui număr de cca 71 tabletă de plumb, o parte dintre ele s-a pierdut în decursul timpului;
- în momentul de față un număr (necunoscut) de artefacte se află în colecțiile unor muzeu din țară sau străinătate iar altele în colecții particulare;
  - încrât nu s-a realizat încă un studiu de specialitate asupra întregului corp al pieselor cunoscute, nu se poate afirma cu certitudine dacă toate tabletelor sau numai unele dintre ele sunt copii.
  - Descifrarea tabletelor nu este terminată până în prezent.

1.2. Care este conținutul lor?

Tabletele, plăcile, medalioanele, medaliile au un conținut divers de imagini și texte, ce par a fi o relatările a unor fapte de arme ale Gethilor și Dacilor, afirmarea descendenței regilor din eroi și zei dar și acte constitutive, de intemeiere a unor cetăți pentru garnizoane militare sau colonizarea veteranilor.

Imaginiile redau zei și poate semizei, eroi; portretele unor personalități ale vremii însotite de însemne (σῆμα, Dor. σῆμα) ale clanului sau rangului; imagini ale unor soldați și ale unor armate, scene de luptă, asedii, armate în marș; cetății și fortificații; reîntoarcerea armatelor cu prăzi de război; temple, ansambluri de construcții, colonade, apeducte etc.

Textele din cuprinsul artefactelor sunt redactate în mai multe sisteme de scriere.

Am inventariat - cu titlu provizoriu - un număr de 171 imagini (ilustrații) diferite, între care 21 sunt embleme și stindarde.

1.3. Care era destinația lor?

Până la descifrarea lor completă nu se poate afirma cu certitudine care era destinația artefactelor. Se presupune totuși că plăcile de plumb erau fixate cu scoabe de fier pe stâlpii de lemn, în spații publice.

Personal consider (alături de alții autori) că multe dintre tabletă sunt daruri votive ale regilor și cavalerilor Gethi pentru temple. Unele dintre tabletă puteau face parte din patrimoniul sanctuarelor și al instituțiilor Gethilor și erau afișate pe coloane sau stâlpi în spații publice (αὐλή, στοά).

Probabil că termenii λόγος, κλέον = βο-έρω = Cel-Bun, Erou = cel despre care se vorbește de bine [λόγος ὁ (λέγω) I.5. a tale, story. II. 2. account, consideration, esteem, regard. [LSGEL]

κλέω (κλέος) to tell off, celebrate, glorify, extol; II. =καλέω to call. [LSGEL]

φήμη (φημί) Dor. φάμα; II. a speech, saying; also a song. 2. an old tradition, legend. 3. a rumour, report; hence fame, reputation, character. 4. a message. [LSGEL]

βοάω (βοή) II. to call to; to demand in laud voice; to proclaim. [LSGEL]

έρω fut. I will say, speak. 2. I will tell, proclaim, announce. [LSGEL]

Cu toate acestea, unele dintre ele sunt acte juridice civile, constitutive de drepturi și obligații sau manifestări unilaterale de voință (acte de putere).

Perioada de timp în care s-au petrecut evenimentele relatate în tabletăle pe care le-am cercetat până acum se cuprinde - cel mai probabil - între domnia lui Dromyxaites și cea a lui Bourebisto (sec. 4 - 1 î.d.H.)

În sec. 5-1 î.d.H. în teritoriile locuite de Thraci și Gethi existau mai multe centre de putere care controlau exploatarea resurselor minerale, metalurgia, producția agricolă, creșterea animalelor, comerțul și asigurau securitatea rutelor comerciale.⁵

Dinastii de regi (cum au fost probabil cea a lui Dromyxaites și cea a lui Bourebisto) au stăpânit și apărat teritoriile intinse - numite țări - delimitate de frontiere, au ridicat cetăți și fortificații militare din piatră și lemn dar și sanctuare cu temple și oracole.

Tabletele de plumb reflectă această realitate, ele fiind o parte componentă a instrumentelor scrise ale conducerii politico-militare și religioase alături de scările pe tăblițe cerate, piei de animale și probabil tablete de lut (uscat sau ars). Ilustrațiile realizate pe tabletele de plumb prezintă cetăți "de scaun", regi împărțind dreptatea sau conducând oștirile în luptă, fortificații militare (cetăți "de care"), turnuri de pază și de avertizare, flote militare, asedii, bătălii, trofee; glorifică fapte de arme, prăzi de război, aduc un omagiu și pomenire veșnică pentru eroii căzuți în luptă; arată venerație pentru strămoșii-semizei.

Alte tablete par să fie acte juridice, table de legi, danii domnești, numiri de comandanți de garnizoane militare în cetățile eliberate de invadatorii, tratate de alianță militară sau matrimonială.⁶

Există posibilitatea ca unele relatari ale anticilor despre religia Getilor să se bazeze pe informații de la cei care au avut acces la sanctuare ale Getilor (cum ar fi ambasadorii), cei care au văzut și au citit tabletele aflate acolo.

Tabletele sunt începutul istoriei scrise a strămoșilor românilor care se autodefinea ca fiind ΨΗΘΩ ΔΑΒΩ, Neamul Getilor, popor de țărani plugari și crescători de vite.

Tabletele sunt dovezi scrise care ne permit o altă înțelegere a istoriei statului și dreptului Getilor, Dacilor și Românilor, cu instituții și norme care nu își au originea în cele române ci erau autohtone fiind comune cu cele ale vecinilor Traci, Illyri și Greci.

1.4. Publicarea Tabletelor de la Sinaia

În anii 1944-1946, Dan Romalo⁷ a realizat un număr neprecizat de fotografii ale unui „ansamblu de 71 de plăci din plumb, cu texte și figuri în relief pe una din fețe”, care în acea perioadă, se aflau în colecția Muzeului Național de Arheologie din București. Nu fac parte din acest ansamblu (deoarece au fost fotografiate ulterior) Tableta nr. 110 (publicată inițial de Mihai Gramatopol) și o tabletă fără număr (TFN) ca și „piesele” din colecții particulare.

În decursul timpului, o parte a fotografiilor tăblițelor s-a pierdut. Dan Romalo a păstrat numerotarea inițială iar fotografiile nou realizate le-au fost atribuite numere vacante.

Astfel Autorul Dan Romalo a dat publicitatea în lucrarea sa anul 2005 un număr de 72 fotografii ale unor tăblițe turnate în plumb adăugând și 4 fotografii ale unor plăci și pandantine, realizate și din alte metale, care nu fac parte din „Tezaurul de la Sinaia”.

Unele tablete apar redate în fotografii în lucrarea lui Dumitru Manolache „Tezaurul dacic de la Sinaia - Legendă sau adevar ocultat?” și în lucrarea lui Adrian Bucurescu „Tainele Tăblițelor de la Sinaia”.

La data publicării lucrării citate a lui Dan Romalo (ed. a 2-a, 2005) se aflau în depozit la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București un număr de 27 tablete /„plăci de plumb”, între care o tăbliță (fără număr) care nu a fost cunoscută de Dan Romalo anterior.⁸

⁵ AR - *Istoria Românilor*, vol. 1, pg. 413; Crișan, I.-H., *Burebista și epoca sa* - Ed. Științifică și Enciclopedică București, 1977, pg. 273 și urm.

⁶ v. și Dan Romalo *op. cit.* pg. 30, 181.

⁷ Dan Romalo *op. cit.* pg. 26.

⁸ Dan Romalo *op. cit.* pg. 289.

În lucrarea autorului Daniel Roxin „Enigma tăblițelor de la Sinaia” din 2018 sunt reprodate fotografii a 34 „Tăblițe de plumb care mai pot fi găsite astăzi la Institutul de Arheologie «Vasile Pârvan» din București.”

Trebuie să menționez faptul că cel puțin 2 dintre tablete sunt cunoscute în dublu exemplar și anume Tableta nr. 42⁹ și „Tableta Fără Număr”.

1.5. Istoricul descifrării

Mai mulți dintre autori care au publicat lucrări despre „Tabletele de la Sinaia” au încercat descifrarea scrierii, traducerea și interpretarea textelor și ilustrațiilor.

Trebuie să scot în evidență meritele domnului Dan Romalo, care - prin lucrarea sa mai sus menționată - deși a plecat de la premise diferite, între care cea a latinității - a oferit numeroase elemente utile pentru soluțiile de descifrare. Deși în ultimii ani s-au mai făcut declarații referitoare la iminentă descifrare și traducere, nu am cunoștință ca, până în prezent, să fie publicată o altă lucrare care să cuprindă descifrarea completă a scrierilor, transliterarea și traducerea integrală a textelor și interpretarea ilustrațiilor din „Tabletele de la Sinaia”.

Decizia de a mă implica în descifrarea Tabletelor de la Sinaia am luat-o în anul 2008, după ce fiica mea Antonia mi-a dăruit cartea lui Andrew Robinson „The Story of writing” - Thames & Hudson 2007⁹.

Datorită acestei lucrări și datorită altor exemple oferite de mai multe lucrări de specialitate (citate mai jos)¹⁰, am întrevăzut calea care trebuia să fie urmată pentru succesul descifrării.

2. Metoda regresivă

2.1. Elemente

2.2. Opțiuni terminologice

2.1. Elemente

A fost demonstrată de Henry George Liddell și Robert Scott în *Greek-English Lexicon* (publicat în 1909) fiind utilă pentru a explica formarea și derivarea cuvintelor în Greaca veche și a face legătura între formele dialectale.

Exemplu:

δορυ-φόρος ov (δόρυν, φέρω) spear-bearing, *Lat. hastatus*; οἱ δορυφόροι the body-guards of kings, who were distinguished by carrying a spear. [LSGEL]

Δη-μήτηρ ἡ (δῆ for γῆ, μήτερ) gen. -τέρος and -τρος; acc. -τέρα or τρα; also **Δημήτραν**; Demeter *Lat. Ceres, goddess of agriculture, mother of [gr. Persefona lat.] Proserpine*. [LSGEL] v. προσ-έρπω

După cum se observă constă în identificarea și separarea unităților expresive din compunerea cuvintelor (rădăcini, afixe, terminații gramaticale) cu reconstituirea elementelor juxtapuse și/sau contopite.

Pentru a arăta originea unui cuvânt, H.G. Liddell și R. Scott fac apel la două procedee de bază:

- A. Reconstituirea semnelor (=sunetelor) contopite (=contrase) la coliziunea a doi sau mai mulți termeni, cu două situații: a) compunerea-derivarea cuvintelor și b) pentru a explica fie afixele neregulate fie formele gramaticale neregulate;

⁹ versiune în l. română, Robinson, Andrew „Istoria Scrierii”, Editura ART, București 2009

¹⁰ secțiunea 2. Metoda regresivă.

6. Tabletele de la Sinaia și Piese nr. 112, 113 și 132

Schițe normalize, transliterări și traduceri

Notă: Fiecare tabletă care a fost studiată este reproducusă în alfabet Getho normalizat, având anexate: lista ilustrațiilor, transliterarea textului (fonturi Times New Roman) și după caz, traducerea cu vocabular Getho anexat sau numai indexul numelor din text.

Deși dimensiunea semnelor este constantă, scara reproducerei este diferită, în primul rând datorită dimensiunilor diferite ale tabletelor dar și datorită necesității încadrării în pagină.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	Ἄ	Ἐ	Φ	Τ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	10
2	Ἄ	Ἐ	Φ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	11
3	Ἄ	Ἐ	Φ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	11
4	Ἄ	Ἐ	Σ	Α	Μ	Ο	Δ	(α)	Ἄ	Ἐ	Σ	Υ	Ω	Δ											2 10
5	Ἑ	σ	ο	λ	γ	ς	ε	ς	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	34 11
6	Ὀ	κ	α	τ	ύ	ρ	ε	ς	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	13
7	Ὀ	α	μ	ο	α	ς	ε	ς	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	12
8	Π	α	σ	κ	γ	τ	(β)	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	12
[9]	Σ	γ	ι	ο	σ	α	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	13
[10]	Κ	ο	π	ο	β	ι	ς	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	17
																								88	

6.1. Tableta nr. 1 Alfabetul

A	B	Γ	Δ	E	F	Z	H	Θ	I	K	Λ	M	N	Ξ	Ο	Η	Ϲ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ	Ϙ
α	β	γ	δ	ε	-	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	η	-	-	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

ΑΒΓΔΕΦΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΗ ΟΡΨΣΤΥΨΦΨΒΩΣ
 α β γ δ ε - ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο η - ϕ ψ ω -
 ΑΒΓΔΕΦΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΗ ΟΡΨΣΤΥΨΦΨΒΩΣ
 α β γ δ ε - ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο η - ϕ ψ ω -
 ΑΒΓΔΕΦΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΗ ΟΡΨΣΤΥΨΦΨΒΩΣ
 α β γ δ ε - ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο η - ϕ ψ ω -
 ΑΒΓΔΕΦΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΗ ΟΡΨΣΤΥΨΦΨΒΩΣ
 α β γ δ ε - ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο η - ϕ ψ ω -

‡ Western Greek - (a) Beotia

Archaic Etruscan-Marsiliana I

Ѱ	Ч	Л	У	Ж	Ѱ
shei	che	ei	u	zhe	psi
Coptic & Cyrillic					

AB	ΔΕ	Σ	ΙΚΛΜΝΞΟΗ	ΡΣΤΥΨΦΨΒΩΣ	Ѱ	Ѱ	Ѱ																		
a	b	c/g	d	e	z	h(ε)	t ^h	i	k	l	m	n	k ^s	o	p	š	q	r	s	t	ch	ph	k ^h	ø	ø
γ					η	θ							ϙ			ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ	ϙ

+C

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Ѱ

Respect pentru oamenii și cărțile lor

X → Ξ [Ξ] + → Φ Φ Φ Φ Φ Φ Σ → Σ
 Τ → Τ Τ Τ Τ Τ Τ Η → Η Η Η Η Η Η Η → Η + Η
 Ή → Ή Ή Ή Ή Ή Ή Υ → Υ Υ Υ Υ Υ Υ Υ
 Ω → Ω Ω Ω Ω Ω Ω Π → Π Π Π Π Π Π Π
 Ο Ο → Ο Ο Ο Ο Ο Ο Ο → Ο Ο Ο Ο Ο Ο

Ilustrațiile tabletelor sunt:

- (a) 1 Portret de zeu "cu bucle" purtând σῆμα "elefant" [ΖΑΜΟΛΞΣΥΟ]
 (β) 2 Profil "Janus" [ideograma ζεῦγος] (α) [ΒΙΣΙΚΑ ΔΙΟ]

6.1. Tableta nr. 1 Textul

- [1]-[3] Nedescifrate
 [4] ΖΑΜΟΛΞΣΥΟΔ|
 [5] ΕΣΟΛΥΣΚΑΔΥΝ|
 [6] ΟΚΑΤΥΡΕΑЧЕЗАΤ|
 [7] ΟΑΜΟΑΣΑΑЧЕΤΟ|
 [8] ΠΑΣΚΥΤΟΔΑΒΙΥ|
 [9] ΣΥΟΣΑΨΕΝΒΟΚΛΟ|
 [10] ΚΟΠΟΒΙΣΙΚΑΔΙΟЖΥΟΣ||

Indexul numelor din text

Z A M O L Ξ S Y O	<i>name of a god</i>	ΖΑΜΟΛΞΣΥΟ	T1-4
Σ K Y T O	<i>ethnic name</i>	ΣΚΥΤΟ	T1-8
Ψ E N V O K L O	<i>name of a town or sacred area</i>	ΨΕΝΒΟΚΛΟ	T1-9
Β I S I K A	<i>name for a type of fortres?</i>	ΒΙΣΙ ΔΙ[Ο]	T1-10
Γ E A I A (= Χ)	<i>an assembly of the people</i>	ΓΕΛΙΑ	T1-10

6.2. Tabla nr. 7

6.2. Tablă nr. 7 Alfabetul

A	B	Γ	Δ	E	F	Z	H	Θ	I	K	Λ	M	N	Ξ	O	Π	ζ	Q	P	Σ	T	Υ	X	Φ	Ψ	Ω	y
α	β	γ	δ	ε	-	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	v	ξ	$\circ$	π	-	-	ρ	σ	τ	υ	χ	φ	ψ	ω	-
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

YAVXVATSDφ10田WMLK | 00E1 E DICBA

Western Creek Reaction

Archaic Etruscan-Marsiliana

Transcrierea și interpretarea sigiliului

Locul de început și sensul de citire diferă după zona de pe sigiliu:

Zona 1-a) = contur, de la stânga sus → dreapta

a) βον-στροφηδόν

19

β) βον-στροφηδόν

[19]

Zona a 2-a) = centru-sus

1) ΕΛΥΑ 2) ΑΥΛΕ 3) ΕΛΥΑ

4 [+4]

Zona a 3-a) = centru-jos

Var., contur, zona 1-a) de la centru jos → stânga → travers → pe contur în jos

5

1) 2) ΕΛΥΑ 3) ΥΒΛΟΥ

12

40

6.2. Tableta nr. 7 Revizia textului

[I] {Ξ} ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ ΟΡΕ ΒΩ ΖΑΒΗΟ Υ ΚΥΕ ΤΠΑΚΙΩ

ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ	ΟΡΕ	ΒΩ	ΖΑΒΗΟ	BEO-ο	{H O}
	ΟΡΕ-ο	ΒΟΟ-ο	ΖΑ-		ΕΩ
<i>a rank and dignity</i>	<i>-ο s.a.atm. 3rd sg.</i>	<i>-ο s.a.atm. 3rd sg.</i>	<i>prep. with gen.</i>	<i>-ο impf.a.atm. 3rd sg.</i>	<i>pres. subj.</i>
ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ	hasten	II. to call to; to proclaim.	right through; across. 2. to the end	to go, step; mount	to be, exist
ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ	a se grăbi	a chema la, a proclama	direct, peste. 2. până la capăt	a merge, umbla, urca	ca să fie

[De la] ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ [= Sfatul Bâtrânilor (Consiliul)] s-a grăbit a proclama [și] direct a fost urcat

ΕΡΥΓΗΡΙΕΩ [= Sfatul Bâtrânilor [care] are (εώ) prerogativa (/poate (εὖ)) [de a] menține rânduielile pământului/țării (γέα) și de a spune/decide (γηρύω) conflicte (ερις)]

Υ	K Y E (κοῦ, ἵε)	T P A K I	T P A K I Ω
O'Y	KO[ῳ] (-)	IE	Θράκη
<i>gen. of relat. Pron.</i>	<i>-ο s.a.atm. 3rd sg. 3 sing. impf.</i>	<i>name of a country</i>	<i>ethnic name</i>
who, which, that	to observe	TPAKI	TPAKIΩ
care, pe care, în care	a vedea	TPAKI	TPAKIΩ

cel care a văzut (=a știut) [cum] au colindat TPAKIΩ

TPAKIΩ [= după (πά) moarte (Θ :: θάνατος) {ca să plece (*κιώ, ὦ)} [=să urce în rai (πῆ < πᾶτζω), la ceruri?] și în semn de doliu (ἀχεύ) și prețuire (ἀξιώω), [i se pune] un stâlp funerar. II. piatră de mormânt (κλων)}

[2]	PEN	N J H Y	N Y	O	ΠΩΡΧΗΝΔΟ	Ω Ν	I O
	'PHN-ø /-E[ζ]	NH-O-Y	NY[ι]	'O		'ΩΝ	IΩ
	-ο 3rd d. N/V-sg.	-ον 2nd d.I G-sg.	adv.	rel.pr. N m/n	land-mark; porch, gate	pres. part.	-ω̄ aor. 2 subj.
	a lamb	a temple	now, at this very time	who	ΠΩΡΧΗΝΔΟ	being	to make to go
	un miel	templu	acum	care	ΠΩΡΧΗΝΔΟ	fiind	a face să meargă
	[ea] mieii templului acum care la ΠΩΡΧΗΝΔΟ (= poartă, hotar) fiind făcută să plece						
	ΠΩΡΧΗΝΔΟ (= care (*πός) ca să fie (ώ2) un lot de pământ îngrădit (ὅρχος) între (ἐντι) [trunchiuri] cioplite / scrise (ξέω) dat (δόω))						

[3] ΣΩΝ ΘΗ Ο ΜΑΧΔΩΝΙΟ ΕΣΣΥ|

Σ Ω Ν Θ Η Ε Ο	ΘΗΕ-ο	ΤΩ	Μ Α Χ Δ Ω Ν Ι Ο	Ε Σ Σ Υ
ΣΩΝ	ΘΗΕ-ο	ΤΩ	Μ Α Χ Δ Ω Ν Ι Ο	Ε Σ Σ Υ
-ον defect. adj. n.	-ο s.a.atm. 3rd sg.	dat., gen. and acc. sing.	a field of battle; a combat	ΤΕΣΣ-Υ / ΥΙΩΝ
safe and sound	to view, gaze at	the dawn	ΜΑΧΔΩΝΙΟ	-ά adj. n.
teafăr și nevătămat	a se uita, privi	dimineața, zorii	ΜΑΧΔΩΝΙΟ	to be beaten
a se vedea teferi dimineața (=la sfârșitul zilei) [in] ΜΑΧΔΩΝΙΟ (= răboi) bătuți au fost				
ΜΑΧΔΩΝΙΟ (= bătălia (μάχη) (cu bucurie (ήδομα)) a fost stârnită, provocată (δονέω)/de bună-voie dată (δόω) [iar] primejdia [=dușmanul] (όνια)				
[să fie] alungat(ă) [=făcut să plece] (iō < iŋμι)				

[4] ΙΩΝ ΝΙΠΣΕ ΡΕ [Ε]ΓΙΟ [Ο] ΦΥΛΗ [Η]ΠΩ Υ ΕΝΙ ΩΝ

Ι Ω Ν	Ν Ι Π Σ Ε	Ρ Ε	Ε Γ Ι Ο	{Ο}
ΙΩ-Ν	ΝΙΨ-Ε	ΡΕ-ο	ΕΓΙ-	Ο
-ν part. n. 2. adj. /adv.	-ε impf/a.th. 3rd-sg.	-ο s.a.atm. 3rd sg.	prep. with D	-ά 2nd d.II D-sg.
to go, come	to wash, purify	to flow, run	in, at. 2. on, upon	def. art. N-sg.
a se duce, a se întoarce	a curăță (de), purifică	a curge, a alergă	in	the
[pe drumul de] întoarcere [s-au] fost curățat ; au alergat în brațele (impresurarea)				

Φ Υ Α Η	Η Π Ω	Υ	Ε Ν Ι	Ω Ν
ΦΥΑ-Η	ΗΠΩ-ο	Ο*Υ	ΕΝΙ	ΩΝ
-η̄ 1st d.I N/V-sg.	-ο s.a.atm. 3rd sg.	gen. of relat. Pron.	num.	pres. part.
a tribe, II. a brigade, esp. of cavalry	to be crushed	who, which, that	one	being
trib. II. o brigadă (de cavalerie)	a fi zdrobit	care, pe care, in care	un	fiind
brigăzii de cavalerie de care (ού) [au fost] zdrobiti ;				

[5] ΝΥ ΒΑ ΔΥ Ο ΥΚΩΝΟΣ ΘΕΡΙ ΕΩ ΕΔ ΗΕ |

Ν Υ	Β Α	Δ Υ	Ο	Υ Κ Ω Ν Ο Σ	Θ Ε Ρ Ι	Ε Ω	Ε Δ
ΝΟ-Υ	ΒΑ[ζ]-(-)	ΔΟΥ-[-ζ]	'Ο	ΤΙΚ-ο	ΤΩΝ-ΟΣ	ΘΕΡ-Ι	ΙΕΩ
-ον 2nd d.I G-sg.	aor. 2 part.	-ζ aor.2 part	Rel.pron.	-ο s.a.atm. 3rd sg.	-ος 2nd d.I N-sg.	-τ 3rd d. D-sg.	pres. subj.
mind, II. a thought	to walk; being settle to offer to the gods	who	to come as a suppliant	a burden/payment	summer, II. a harves to be, exist		
mine, II. gând	a umbla; a sta	a oferi (zeilor), a (se) dev care	a veni să roage, implore	o povară/ plată	vara, II.recolta	a fi	
al minții (gând) [care] a venit, a oferi zei or la care a mers să împlore ca preț recolta (verii) ca să fie consumată ; s-a dus							